

مرکز پژوهش‌های

توسعه و آینده‌نگری

Center for Development Research and Foresight

www.cdrf.ir

دویست و بیست و سومین نشست علمی و تخصصی :

تقویت تاب آوری نهادی صندوق‌های بازنشستگی در شرایط پر مخاطره و بحرانی

علی حیدری
کارشناس رفاه و تامین اجتماعی
۸ مهر ۱۴۰۴

ali.heidary47@gmail.com

بهر تقدیر و شوربختانه تورم مزمن و سنواتی ، مشخصه بارز اقتصاد ایران طی نیم قرن اخیر بوده است و بویژه در یک دهه اخیر، بطور متوالی کشور با تورم های بالا مواجه بوده و هست . تحریم ها و حصر اقتصادی و به ویژه جنگ ۱۲ روزه اخیر و شرایط **تعلیق و بلا تکلیفی** دوران **پسا جنگ و یا بینا جنگ** ، براین موج فزاینده تورمی افزوده است.

دولتها ، دستگاهها ، نهادها ، سازمانها ، شرکتهای ، فعالان اقتصادی و شهروندان از تورم تاثیر می پذیرند . برخی از آنها از تورم سود می برند ، برخی قادر هستند که اثرات بحرانها و تورم ناشی از آنها را به دیگران و یا به دولت و سایر نهادها منتقل کنند و در نتیجه از تورم زیان نمی بینند . ولی در این میان افرادی که دارای **دریافتی ثابت** می باشند (**مزد و حقوق بگیران و بازنشستگان**) بیش از بقیه اثرات منفی و مخرب بحران و تورم ناشی از آن را لمس می کنند در حالی که راسا امکان تغییر مبنای دریافتی خود را ندارند و در این بین **بازنشستگان** به خاطر قرار داشتن در سنین بالا ، عدم امکان اشتغال و نیاز بیشتر به خدمات درمانی و نگهداری و مراقبت ، بیشتر از سایرین در معرض اثرات سوء بحران ها هستند .

صندوقهای بازنشستگی به هر تقدیر و شوربختانه طی سالهای اخیر و فارغ از اثرات جنگ ۱۲ روزه ، یکی از ابرچالش های کشور محسوب می شدند به نحوی که در زمان تدوین برنامه ششم توسعه که به احصاء و اولویت بندی ابرچالش های کشور در سناریوهای ۳ ، ۵ و ۱۰ تایی اقدام می گردید ، ابرچالش **صندوقهای بازنشستگی** در کنار **آب** و **انرژی** جزو **سه** ابرچالش کشور قلمداد می گردید .

دولتها ، دستگاهها ، نهادها ، سازمانها ، شرکتهای ، فعالان اقتصادی و شهروندان از وقوع بحران ها رنج می برند و کارکرد و عملکرد آنها شدیداً تحت تاثیر قرار می گیرد . در این میان صندوقهای بازنشستگی دچار اثرات مضاعف و متقاطع از بحران ها می شوند چرا که توأمان ، تعادل منابع و مصارف ، تنظیم ورودی ها و خروجی ها و پایداری مالی ، عملکردی و کارکردی آنها دچار مشکل می شود و در عین حال همزمان ، ذینفعان آنها و تامین کنندگان مالی آنها (بیمه شده ، بازنشسته ، ازکارافتاده ، بازمانده و دولت) نیز دچار تبعات منفی ناشی از بحران می باشند .

کلیات :

تاب آوری : توانایی یک پدیده بای تداوم و استمرار کارکرد مطلوب و متناسب خود در حین و پس از مواجهه با بحران ،مخاطره و اختلال و تغییر و تحول پیش برنده و مثبت برای سازگاری با چالشهای آینده

تاب آوری اجتماعی : توانایی فردی ، خانوادگی (خانوار و شبه خانوار)، جمعی و اجتماعی مردم و جامعه در برابر مخاطرات و آشفتگی های ناشی از تغییرات اقتصادی ، اجتماعی ، سیاسی ، امنیتی ، فرهنگی ، اقلیمی و زیست محیطی و مقابله ازپیش اندیشیده شده با اثرات سوء مخاطرات مزبور و ترمیم و جبران خسارات وارده و بازگشت به شرایط قبل از بحران و چه بسا بهتر از آن

ابعاد تاب آوری اجتماعی از منظر افراد و خانواده ها :

دسترسی به منابع طبیعی (آب و هوا)

دسترسی و تامین نیازهای اولیه و اساسی (آب آشامیدنی ،خوراک ، غذا ، پوشاک و سرپناه موقت یا پناهگاه)

دسترسی به منابع بر طرف کننده نیازها

دسترسی به محیط تاب آور و مقاوم با امکانات رفاهی لازم (مسکن ، پیشگیری و درمان)

دسترسی به شغل ، فعالیت و کسب و کار و منابع اقتصادی مورد نیاز (درآمد ، معیشت ، حقوق ، مستمری و مقرری)

دسترسی عادلانه به خدمات حاکمیتی و دولتی فراگیر و بهره مندی عادلانه از منابع عمومی بر اساس ارزیابی ازمون وسع

دسترسی به اطلاعات و اخبار دقیق ، صحیح و به هنگام

دسترسی به خدمات مشاوره و مددکاری مورد نیاز

دسترسی به هنگام به خدمات امدادی (حوادث ، پزشکی و اجتماعی)

دسترسی به خدمات پیشگیری ، درمان ، توانبخشی ، توانمندسازی و بازاجتماعی سازی (بازگشت به محیط خانواده ، کار و جامعه)

کلیات :

ابعاد تاب آوری :

فردی (جسم ، روح ، روان ، دانش ، توانایی ، مهارت ، کسب و کار ، درآمد و معیشت و...)
نهادی (خانواده ها شامل خانوار و شبه خانوار ، گروه ها ، سازمان ها ، بنگاه ها ، دستگاه های اجرایی و...)
محلی ، منطقه ای ، ملی ، بین المللی و جهانی

وجوه تاب آوری : اقتصادی

اجتماعی

سیاسی

امنیتی

فرهنگی

اقلیمی و زیست محیطی

دانش ، مهارت و فناوری

حکمرانی و مدیریت

ترکیبی (جامع و فراگیر)

ظرفیت های لازم برای نیل به تاب آوری اجتماعی :

ظرفیت مقابله : توانایی کنار آمدن و غلبه بر مشکلات و عدم ابتلاء به استرس و یا کاهش استرس و احساسات ناخوشایند

ظرفیت جذب : توانایی تحمل بحران وقوع یافته بدون فروپاشی کامل و حفظ و تداوم کارکرد و عملکرد علیرغم بروز بحران

ظرفیت تطبیق : توانایی سازگار سازی و انطباق پذیری با شرایط و اقتضائات حین و پس از بروز بحران

ظرفیت تحول : توانایی انجام اقدامات تحولی و توسعه ای لازم برای دستیابی به کارکرد و عملکردی بهتر از قبل

انواع پدافندها

تقسیم بندی کلی :

۱- آفند (تهاجم و حمله)

۲- پدافند (پاد آفند یا دفاع و مقابله و مواجهه با تهاجم)

انواع پدافند :

۱- عامل (مسلحانه و کنشگر)

۲- غیر عامل (غیرمسلحانه و غیرکنشگرانه)

رویکردهای نوین :

۱- پدافند مبتنی بر رشد ، توسعه ، پیشرفت و تعالی کشور و ایجاد مزیت و انحصار در تولید محصول و ارائه خدمات (نظیر تولید تراشه ها در تایوان) و یا قرار گرفتن در کریدورها ، زنجیره ها و شبکه های ایجاد ارزش است به نحوی که امنیت کشور به امنیت این کریدورها ، زنجیره ها و شبکه ها گره بخورد و تلفیق شود . پدافند نوع سوم ، فراتر از دفاع فیزیکی و مقابله با تهدیدات نظامی (پدافند نوع اول یا عامل و پدافند نوع دوم یا غیرعامل) است. این نوع پدافند، بر روی تقویت بنیانهای قدرت نرم و توانمندیهای داخلی تمرکز دارد تا از بروز تهدیدات و آسیبها جلوگیری کند. به عبارت دیگر، پدافند نوع سوم به دنبال ایجاد امنیت پایدار از طریق رشد ، توسعه ، پیشرفت و تعالی کشور است

۲- پدافند همه جانبه یا ترکیبی که نگاهی متوازن و متناسب به همه ساحت های جامعه داشته و شامل توجه به همه انواع پدافندهای نظامی ، اجتماعی ، اقتصادی ، شهروندی یا شهری ، روانی ، فناوری (ارتباطات و اطلاعات) ، رسانه و فضای مجازی می گردد . در این رویکرد تاب آوری و مقاوم سازی کشور در همه وجوه و ابعاد مختلف مدنظر قرار می گیرند که این رویکرد با توجه به ظهور جنگ های ترکیبی از اهمیت بیشتری برخوردار شده است.

جنگ ، یکی از خاستگاه های تامین اجتماعی (امدادی ، حمایتی و بیمه ای) در جهان بوده است

- ۱ - حقوق بشر و مقابله نامه ها و پیمان ها و معاهدات بین المللی پذیرفته شده از سوی کشورها
- ۲ - بسط دامنه موضوع عدالت بطور اعم و عدالت اجتماعی (معطوف به افراد و خانوارها) در وظایف حاکمیت ها
- ۳ - تعارضات بین کارگر و کارفرما و اعتراضات کارگران در فرآیند انقلاب صنعتی و موضوع حقوق بنیادین کار و اصول کار شایسته
- ۴ - جنگ و پسا جنگ (لزوم رسیدگی به کهنه سربازان و مجروحان و بازماندگان جنگهای جهانی اول و دوم)
- ۵ - توسعه وظایف دولتها و افزایش دامنه کالاهای عمومی و کاهش گسست های اقتصادی
- ۶ - مقبولیت و مشروعیت دولتها و لزوم جلب رضایت مردم و رقابت بین دولتها و نحله های فکری در این عرصه
- ۷ - تلاش بلوک راست و غرب برای جلوگیری از افزایش تمایلات چپ گرایانه و مقابله با تحرکات بلوک شرق

تعریف عملیاتی "تامین اجتماعی"

- پریشانیها ، تکانه ها (شوک) و بیم های ، خطرات (ریسک)
اقتصادی و اجتماعی

- حوادث و سوانح (طبیعی و انسان ساز)

- نارسائیهای جسمی روحی، روانی و خانوادگی

- فقر و آسیب اجتماعی

- دولت

- جامعه (مردم)

- سازمان

- گروه

-جنگ

تامین اجتماعی عبارت است از هر طرحی که توسط حاکمیت برای صیانت و حمایت از مردم در قبال مخاطرات اقتصادی و اجتماعی با تمهید، تدارک و ارائه پوشش ها و خدمات امدادی ، حمایتی و بیمه ای فراهم می گردد

- حمایت ها و مساعدت های اجتماعی

- کمکهای نقدی و غیر نقدی

- توانبخشی، مهارت افزایی و توانمندسازی

- باز اجتماعی سازی (بازگشت به محیط خانواده ، کار و جامعه)

- اقشار خاص

- گروههای هدف

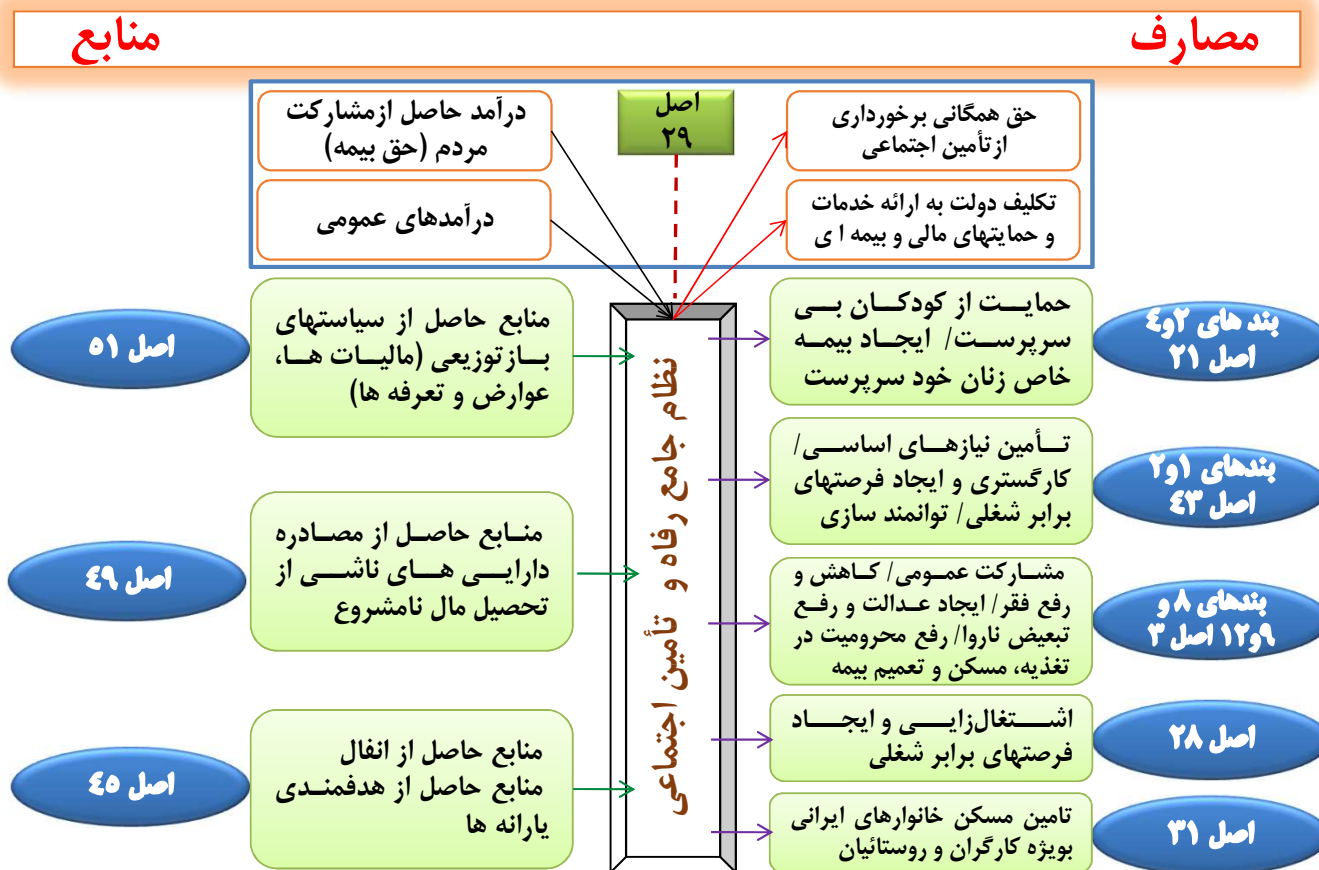
- برنامه ای

- نظامی

- سامانه ای (سیستم)

- سکویی (پلتفرم)

جایگاه تأمین اجتماعی (امدادی ، حمایتی و بیمه ای) در قانون اساسی

در صدر ماده ۱ قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی دولت مکلف به حمایت از همه مردم کشور در قبال رویدادهای اجتماعی ، اقتصادی و طبیعی و پیامدهای آنها شده است و در تبصره ۲ همین ماده آمده است "آثار و تبعات منفی احتمالی ناشی از اقدامات دولت، از جمله مصادیق رویدادهای اقتصادی و اجتماعی می باشند" و در بند ۹ سیاستهای کلی تامین اجتماعی ، همه طرح ها و برنامه های کلان کشور باید "پیوست تامین اجتماعی" داشته باشند :

در واقع می توان گفت که حاکمیت و دولت به هر تقدیر فعل ها و ترک فعل هایی انجام می دهند و یا اقتضائاً شرایطی در کشور به وجود می آید ، که به هر تقدیر بر زندگی افراد و خانوارها اثر می گذارد:

جراحی اقتصادی: واقعی سازی قیمت ها، هدفمندسازی یارانه ها و ...

جراحی های ساختاری: خصوصی سازی، برون سپاری، واگذاری تصدیگری ، انحلال، حذف، ادغام مجموعه های اداری و ...

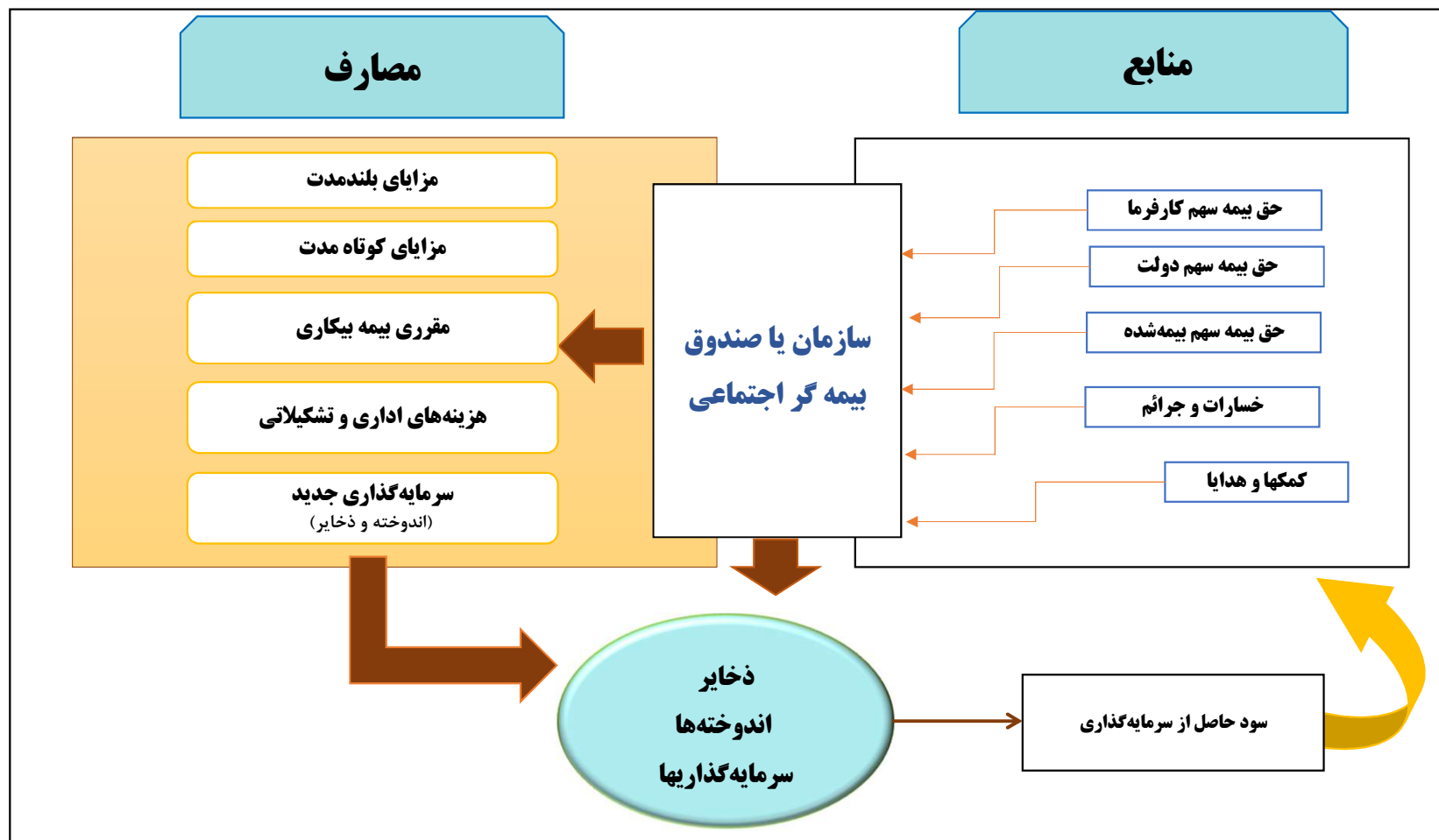
جراحی اداری: تعدیل نیروی انسانی، ارتقاء و روزآمد سازی مهارت های نیروی انسانی ، افزایش حضور زنان در مشاغل و ...

اقتضائات ناشی از اقتصادها و کسب و کارهای نوپدید و فناوری های نوظهور: شکل گیری فضای مجازی، شکل گیری نیروی انسانی الکترونیک

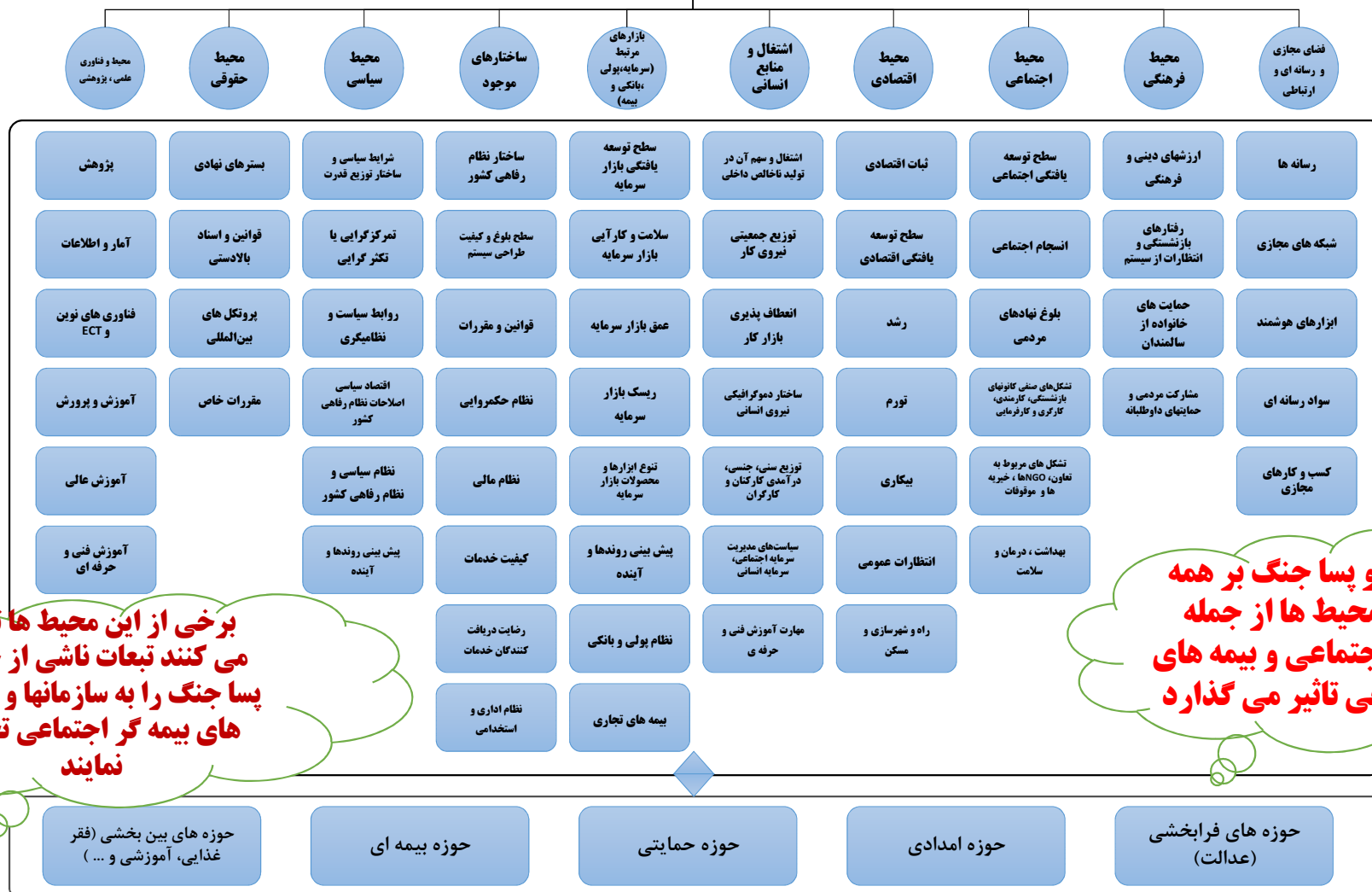
اقتضائات ناشی از تصمیمات سیاسی و امنیتی: عدم مذاکره و یا عدم توافق ، عدم عضویت در FATF ، پذیرش مهاجران ، جنگ (تهاجم ، دفاع عدم ترک مخاصمه ، عدم صلح و سازش و توافق) ، پسا جنگ یا بینا جنگ و...

و بنابر عرف بین المللی و به موجب قانون اساسی و سایر قوانین و مقررات موضوعه ، لازم است که مردم بطور اعم و اقشار و گروه های هدف (ضعیف ، فرودست ، آسیب پذیر ، محروم) بطور اخص همواره و بویژه در شرایط بحرانی تحت حمایت قرار گیرند.

کلان چرخه منابع و مصارف سازمان ها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی

تأثیر و تأثرات محیط ها، فرایندها و ساختارهای بین المللی، ملی و محلی با حوزه تامین اجتماعی

ورودی

- بیمه شدگان و بیمه پردازان
- مشارکت بیمه ای فرد شامل مدت سنوات بیمه پردازی (سال، ماه و روز) مبنای محاسبه (کسر و پرداخت) حق بیمه و ارقامی که برای او از سوی دولت و کارفرما پرداخت میشود (سهم الشرکه کارفرما و دولت)

منابع

- حق بیمه سهم کارفرما حق بیمه سهم بیمه شده
- حق بیمه سهم دولت
- جرایم و خسارات
- کمک ها و هدایا
- سود حاصل از به جریان انداختن اندوخته ها و ذخایر بیمه ای

حکمرانی مطلوب در سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی بر اساس چندجانبه گرایی (دولت، کارفرما، بیمه شده) و با حفظ شخصیت مستقل حقوقی و رعایت استقلال مالی و اداری، به عنوان یک نهاد عمومی غیر دولتی

سازمان یا صندوق بیمه گر اجتماعی (بازنشستگی)

تنظیم ورودی ها و خروجی ها
تعادل منابع و مصارف
رعایت اصول قواعد و محاسبات بیمه ای
پایدار سازی مالی
تضمین و تداوم خدمت رسانی
کارآمدی (کارایی، اثربخشی و بهره وری)

پارادایم بیمه ای حاکم بر سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی ایران، حق بیمه محور (بیسمارکی) مبتنی بر مشارکت بیمه ای است در مقابل پارادایم مالیات محور (بورجی) که فارغ از میزان مشارکت بیمه ای است و نیز پارادایم ترکیبی (هیبریدی) یعنی نظام چند لایه که در لایه ها وسطوح پایین از رویکرد بیسمارکی و در سطوح بالا از رویکرد بورجی استفاده می گردد

نوع تامین مالی طرح مستمری در سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی ترکیبی از روش pay as you go یا PAYG و روش اندوخته گذاری ناقص یا PF است در مقابل روش اندوخته گذاری کامل یا FF می باشد

مصارف

- درمان
- مزایای و تعهدات کوتاه مدت نظیر غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری و کمک هزینه ازدواج و کفن و دفن و اورتز و پروتز
- مزایای و تعهدات بلند مدت نظیر مستمری بازنشستگی، از کار افتادگی و فوت
- کمک ها و مزایای جانبی نظیر حق مسکن، بن غیر نقدی و تسهیلات
- هزینه های اداره طرح نظیر اداری، تشکیلاتی، پرسنلی و عمرانی
- منابع مازاد مصروفه برای سرمایه گذاری بر روی اندوخته ها و ذخایر

خروجی

- مستمری بگیر بازنشسته
- مستمری بگیر از کار افتاده کلی
- مستمری بگیر بازنانده
- مقرری بگیر بیمه بیکاری متصل به بازنشستگی
- غرامت دستمزد بگیران دوران بیماری و بارداری متصل به بیکاری و بازنشستگی
- خروج بیمه شده از پوشش بیمه ای

روش بیمه ای غالب سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی بر اساس مزایای معین یا DB است در مقابل روش حق بیمه معین یا DC و یا روش حق بیمه معین مبتنی بر سرمایه گذاری یا FDC و یا روش حق بیمه معین صوری یا تضمین شده یا NDC

تراز تصمیم‌گیری بر اساس اصول و قواعد و محاسبات بیمه‌ای و فارغ از مداخلات غیر بیمه‌ای

قانون اعداد بزرگ و توزیع نرمال
ریسک در جامعه بزرگتری از بیمه
شدگان

منع مداخلات غیر بیمه‌ای و حمایتی خارج از روال
اساسنامه و بدون رعایت اصول قواعد و محاسبات
بیمه‌ای و بدون تامین و تضمین بار مالی تعهدی و
بین نسلی

برخورداری از مزایا و تعهدات بیمه‌ای
بر مبنای بیمه پردازی و میزان
مشارکت بیمه‌ای (سنوات پرداخت
حق بیمه و مبنای محاسبه کسر و
پرداخت حق بیمه)

سازمان یا صندوق بیمه گر اجتماعی (بازنشستگی)

تنظیم ورودی‌ها و خروجی‌ها
تعادل منابع و مصارف
رعایت اصول قواعد و محاسبات بیمه‌ای
پایدار سازی مالی
تضمین و تداوم خدمت رسانی
کارآمدی (کارآیی، اثربخشی و بهره‌وری)

برخورداری از مزایا در صورت وقوع
خطر (ریسک) محتمل الوقوع و غیر
ارادی نظیر فوت یا از کار افتادگی و یا
احراز شرایط مثلاً رسیدن به سن و
سابقه لازم برای بازنشستگی

حفظ و ارتقاء ارزش ذخایر و اندوخته‌های بیمه‌ای از
طریق سرمایه‌گذاری

به لحاظ ساختار مدیریت درآمد - هزینه
سازمان (در مقابل ساختارهای مدیریت
هزینه با رویکرد غیر مشارکتی ، مالیات
محور و متکی به منابع و بودجه عمومی و
دولتی) بایستی یکپارچگی و انتظام و
انسجام بین ساختارها ، امور و فعالیت‌ها
(بیمه، تامین درمان و سرمایه‌گذاری)
وجود داشته باشد

روزآمدسازی قوانین ، مقررات ، ساختارها،
سازوکارها و فرایندها بر اساس شرایط اقتضائات
کشور و متغیرهای اقتصادی ، اجتماعی سیاسی ،
فرهنگی و جمعیتی (مثلاً حفظ فاصله منطقی بین
سن امید به زندگی و حداقل سن لازم برای
بازنشستگی)

مستمری = سنوات پرداخت حق بیمه $\times$ میانگین دو سال
 زمان برقراری ۳۰ آخر مبنای محاسبه حق بیمه

به موجب ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی اگر رقم مستمری زمان برقراری طبق این فرمول، کمتر از حداقل دستمزد کارگری مصوب همان سال باشد سازمان بایستی معادل حداقل دستمزد مصوب همان سال و سالهای بعد را به عنوان مستمری بپردازد (حدود ۷۰ درصد بیمه شدگان سازمان حداقل پرداز هستند)

به طور متوسط دوره مستمری پردازی در سازمان حدود ۲۲ سال می باشد (این متوسط در سال های اخیر و با توجه به قوانین جدید التصویب مربوط به نحوه برخورداری بازمانندگان از مستمری بازنشسته متوفی رو به افزایش است) یعنی فرد بین ۴ تا ۶ سال حقوق را در قالب حق بیمه می پردازد ولی ۲۲ سال حقوق کامل را می گیرد صرف نظر از افزایش های سنواتی و متناسب سازی ها و مزایا و کمکهای جانبی

یک بیمه شده در حالت نرمال باید به مدت ۳۰ سال حدود ۲۰ درصد مبنای کسر حق بیمه خود (حقوق) را به سازمان بپردازد یعنی معادل حدود ۶ سال حقوق یا مستمری کامل:

$$۶ \div ۱۲ \div ۷۲ = (۳۶۰ \div ۳۰ \times ۱۲) \div ۵$$

صندوق بیمه گر اجتماعی (بازنشستگی)

تنظیم ورودی ها و خروجی ها
 تعادل منابع و مصارف
 رعایت اصول قواعد و محاسبات بیمه ای
 پایدار سازی مالی
 تضمین و تداوم خدمت رسانی
 کارآمدی (کار آیی، اثربخشی و بهره وری)

سازمان علاوه بر مستمری ها و غالب کمک های کوتاه مدت و کمک هزینه عائله مندی یا حق اولاد، نسبت به پرداخت سایر مزایا و کمک های جانبی خارج از قانون تامین اجتماعی به مستمری بگیران اقدام می نماید نظیر حق مسکن، بن غیرنقدی حق سنوات و تسهیلات

به موجب ماده ۹۶ قانون تامین اجتماعی سازمان مکلف است هر ساله با توجه به افزایش هزینه های زندگی و به موجب تصویب نامه هیات وزیران نسبت به افزایش مستمری ها اقدام نماید و همچنین متناسب سازی مستمری ها در چند مرحله صورت می پذیرد و به تبع تصمیمات دولت و مجلس در قبال سایر بازنشستگان کشوری و لشکری سازمان هم مجبور به اعمال متناسب سازی علیحده و موردی میشود در حالیکه صندوق های موصوف از محل منابع دولتی این کار را به انجام می رسانند

اما به طور متوسط بیمه شدگان از ۱۲ ماه سال حدود ۱۰ و نیم ماه و از سی سال در مجموع حدود ۲۲ سال بیمه پردازی دارند که معادل حدود ۴ سال حقوق یا مستمری کامل می شود:

$$۳/۸۵ \div ۱۲ \div ۴۶/۲ = (۲۳۱ \div ۲۲ \times ۱۰/۵) \div ۵$$

-فساد مالی و اداری و حیف و میل مدیران قبلی

-سوء تدبیر و اشتباهات کارشناسان و مدیران قبلی عدم ثبات مدیریت و نا شایستگی مدیران قبلی

-تغییرات جمعیتی نظیر افزایش سن امید به زندگی ، سالمندی جمعیت ،کاهش نرخ جمعیت فعال و نرخ مشارکت اقتصادی

-بازنشستگی های زودرس با سنوات ارفاقی و بدون سنوات ارفاقی با محمل هایی نظیر مشاغل سخت و زیان آور ،نوسازی صنایع و طرح‌های تعدیل نیروی انسانی دولت و بخش عمومی

-معافیت از شمول بیمه نظیر اتباع خارجی، قانون نظام صنفی و بخش عمومی و حاکمیتی

-فرار بیمه ای قشری ،بنگاه‌ی ،تعدادی و ریالی

-تقبل حق بیمه سهم کارفرما یا بیمه شده و یا هردو توسط دولت و عدم پرداخت حق بیمه های جاری طی سال مربوطه عدم تادیه بدهی های جاری و سنواتی دولت و روند رو به تزاید تولید و انباشت بدهی ها و کاهش ارزش واقعی آن ها

-تحمیل سرریز های حمایتی بدون تامین و تضمین بار مالی تعهدی و بین نسلی

-پرداخت مزایای جانبی خارج از قانون تامین اجتماعی

-مداخلات غیر بیمه‌ای بدون تامین و تضمین بار مالی تعهدی و بین نسلی

-عدم رعایت اصول ، قواعد و محاسبات بیمه ای

-عدم به روز رسانی قوانین و مقررات، ساختار ها ، سازوکار ها و فرایندها کمرنگ شدن سه جانبه گرایی و فقدان شکل های حرفه ای مستقل در بین شرکای اجتماعی

-عدم رعایت استقلال مالی و اداری و شخصیت مستقل حقوقی صندوق ها و سازمان ها

-مداخلات مدیریتی و سیاسی حاکمیت و متفرعات آن در اداره طرح به ویژه در حوزه های اقتصادی و درمان

-دیر گامی در هوشمند سازی ،دیجیتال سازی و اتخاذ رویکرد پلتفرمی

-بازدهی نامناسب داراییها و عدم حفظ و ارتقاء ارزش ذخایر و اندوخته های بیمه ای سهم بالای اقتصاد پنهان، غیررسمی، زیرزمینی و سیاه و عدم انعطاف در موازین بیمه‌ای فارغ از امور مربوط به دستگاههای اجرایی اقتصاد ها، کسب و کارهاو فناوری های نوظهور و صنعت_ بازارهای نوین، فضای مجازی وظهور طبقه آزادکاران

-فقدان نهاد رگولاتوری یا تنظیم گری مقررات، پایگاه اطلاعات ،پنجره واحد خدمت و پرونده الکترونیک رفاه و تامین اجتماعی فقدان نظام چند لایه تامین اجتماعی وعدم سطح بندی لایه بیمه‌ای و عدم فراگیری سطح پایه از سوی دولت

-افزایش سرسام آور هزینه های درمانی بویژه در طرح تحول سلامت و عدم بهره مندی بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران از منابع عمومی اختصاص یافته به طرح مزبور

-قدمت قوانین و مقررات و عدم سازگارسازی و روزآمد سازی آنها با توجه به شرایط و اقتضانات روز

-نظام حمایتی و یارانه پردازی غیر هوشمند و غیر هدفمند بدون آزمون وسع و عدم ابتناء آن بر اطلاعات ثبتی مبنا

-نازل بودن دانش وآگاهی های بیمه مردم و ضریب نفوذ پائین بیمه و عدم جایگاه بیمه در سبد سرمایه گذاری خانواده ها

-افزایش منابع از طریق فشار بیشتر به حوزه وصول حق بیمه از کارفرمایان و پیمانکاران

-کاهش مصارف در حوزه درمان و مستمری ها و تقلیل یا ثابت نگه داشتن خدمات و پوشش ها

-فروش اموال و دارایی ها نظیر سهام و املاک

-کاهش مصارف اداره طرح نظیر هزینه های اداری ،مالی و تشکیلاتی که حدود ۳ درصد کل هزینه هاست

-بسط و تعمیم پوشش بیمه‌ای به مشمولین بالفعل و بالقوه قانون

-استقراض و اخذ تسهیلات(انتشار و فروش اوراق بهادار و اسناد خزانه با تضمین اصل و فرع توسط دولت یا سازمان)

-امهال و استمهال در پرداخت های ارائه کنندگان خدمات درمانی ویا مستمری

-دریافت حق بیمه های جاری سهم دولت مربوط به هر سال بصورت نقد و به موقع (در بودجه سال ۱۴۰۲ حدود۷۰ همت مصوب شده ولی رقم واقعی بیش از آن می باشد)

-دریافت حق بیمه های معوقه و سنواتی دولت به صورت نقد و یکجا و درجا (حدود ۶۵۰ تا ۱۰۰۰ همت)به ارزش روز واقعی وفق روش جاری قوه قضائیه

-انجام اصلاحات بیمه ای برای بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران فعلی ویا برای بیمه شدگان جدید بصورت:

«سیستماتیک نظیر نظام چند لایه و لایه بندی و سطح بندی خدمات و پوشش ها،

«پارامتریک نظیر افزایش سن و سابقه لازم برای بازنشستگی

«فنی و مهندسی اصلاح نحوه بر خوررداری بازماندگان از مستمری

-توسعه و تعمیم بیمه به اقشار جدید ایرانی فاقد بیمه درقالب صندوق‌ها و حساب های مجازی بر مبنای ورودی متفاوت خروجی متفاوت و به صورت همه یا هیچ

-بسط و تعمیم پوشش اجباری بیمه به نیروی کار خارجی بر اساس دیپلماسی اجتماعی

-عدم متناسب سازی و روزآمدسازی خدمات و پوشش ها بویژه در بخش مستمری ها و با توزیع کمک دولت به بازنشسته ها براساس سرانه و به تعداد اعضاء همه صندوق ها

-ادغام صندوق های بیمه بازنشستگی در سازمان به صورت همه یا هیچ

-اصلاح پرتفوی سرمایه گذاری ها و افزایش بازدهی ذخایر و اندوخته های بیمه ای

-ایجاد زمینه بر خوررداری مشمولین تامین اجتماعی از منابع عمومی و دولتی اختصاص یافته به بخش درمان

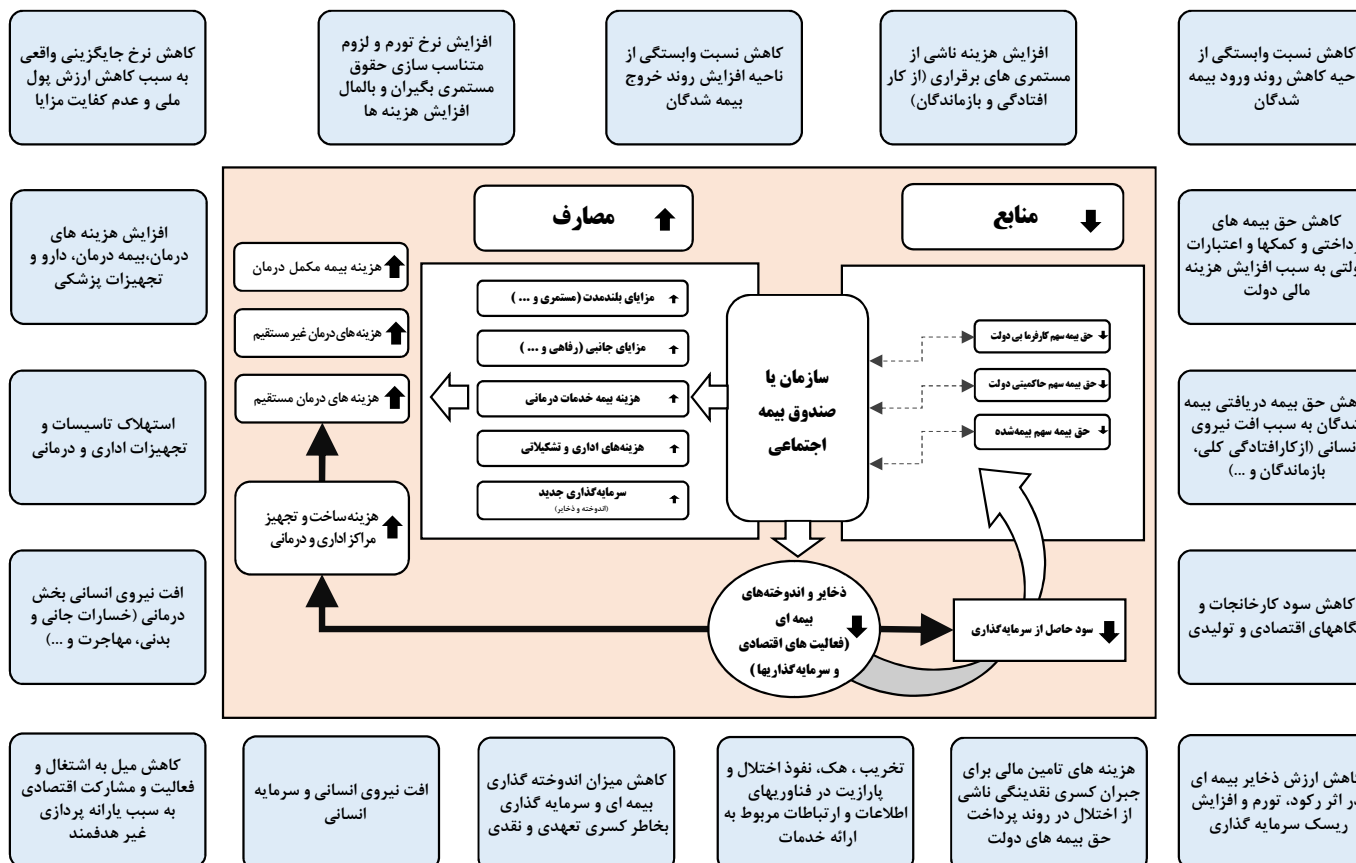
-شکل دهی تامین اجتماعی پلتفرمی مبتنی بر بازمهندسی فرایندها و هوشمند سازی و بهره گیری از فنارویهای نوظهور

ali.heidary47@gmail.com

اثرات شرایط پرمخاطره و بحرانی (جنگ و پسا جنگ) بر سازمانها و صندوقهای بازنشستگی

**جنگ ها
اثرات وضعی
و انتقالی
زیادی بر
سازمان ها و
صندوقهای
بیمه گر
اجتماعی
داشته و
دارند**

**جنگهای
نوظهور نظیر
جنگ هوشمند
، جنگ شبکه
ای و بویژه
جنگ های
ترکیبی اثرات
چندوجهی بر
سازمان ها و
صندوقهای
بیمه گر
اجتماعی
دارند**

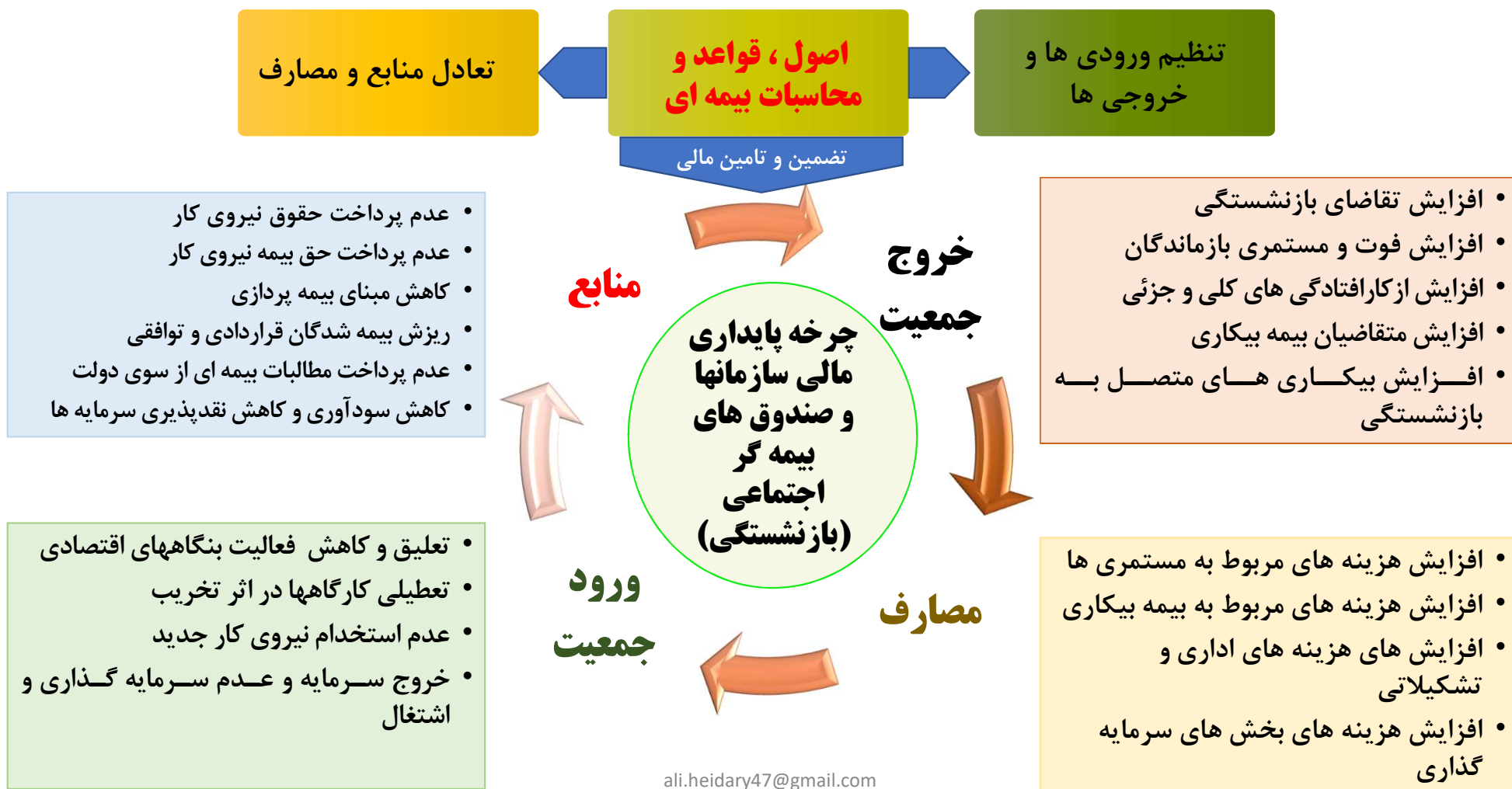
چالش های مبتلابه سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی قبل از بروز شرایط پرمخاطره و بحرانی (جنگ و پسا جنگ)

**عوامل
موجده
بحران
صندوقهای
بازنشستگی
در شرایط
جنگ و پسا
جنگ تشدید
شده است**

پایداری مالی	- کسری تعهدی									
	- کسری جاری									
	- کسری نقدینگی									
	- عدم تعادل منابع و مصارف									
	- عدم تنظیم ورودیها و خروجی ها									
کارآمدی	- عدم رعایت اصول کارایی، اثربخشی و بهره وری									
	- عدم شایسته سالاری (حفیظ علیم، مکین امین)									
	- سوء مدیریت و فساد مالی و اداری									
	- عدم رعایت صرفه در مقیاس و هم افزایی و گردش درونی منابع و مصارف									
کفایت	- عدم تضمین سطح پایه خدمات امدادی، حمایتی و بیمه ای از سوی دولت برای آحاد جامعه بویژه اقشار ضعیف جامعه									
	- عدم لایه بندی و سطح بندی خدمات									
	- عدم بهره مندی عادلانه از منابع عمومی									
	- کسری بودجه، نرخ تورم و کاهش ارزش پول ملی									
جامعیت	- عدم ارائه خدمات جامع در همه صندوقها									
	- عدم ارائه پوشش بیمه بیکاری و یا امکان ادامه بیمه بصورت اختیاری									
	- عدم دسترسی عادلانه به خدمات									
فراگیری	- ضریب نفوذ پائین بیمه های اجتماعی									
	- خلاء پوشش سطح پایه خدمات									
	- عدم شکل گیری نظام چندلایه تامین اجتماعی (لایه امدادی، حمایتی و بیمه ای) و سطح بندی پوشش های بیمه ای (پایه، مازاد و مضاعف و مکمل)									
اصول، قواعد و محاسبات بیمه ای (اکچواری)	- تصمیمات (طرح ها و لوائح ، قوانین و مقررات) مغایر با اصول و قواعد بیمه ای									
	- تحمیل سرریزهای حمایتی بدون پیش بینی بار مالی تعهدی و بین النسل									
	- مداخلات بجای اعمال نظارت راهبردی و تنظیم گری									
متغیرها و مولفه های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و مدیریتی تاثیرگذار بر کارکرد سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی	درونی	- عدم رعایت اصل چندجنبه گرایی	پیرامونی	- فقدان شکل های واقعی شرکای اجتماعی	بخشی	- فرار بیمه ای قشری، بنگاهی، تعدادی و ربالی	فرابخشی	- نرخ بالای تورم	بین المللی	- تحریم ها
		- عدم رعایت استقلال اداری و مالی		- مداخلات مقامات و مسئولین محلی		- معافیت ها و تخفیفات غیرهدفمند زائد و غیر ضرور		- نرخ پائین جمعیت فعال		- حصر اقتصادی
	- عدم رعایت اصل شخصیت مستقل حقوقی	- مداخلات نمایندگان مجلس	- مزایای غیرهدفمند زائد و غیر ضرور	- سهم بالای اقتصاد پنهان ، غیررسمی و سیاه	- عدم امکان سرمایه گذاری خارجی					
	- مداخلات زائد و مضر	- مداخلات بخش های نظارتی در امور اجرایی	- بازار بورس کم عمق و غیرشفاف	- نرخ رشد سرمایه گذاری	- نیروی کار غیرمجاز خارجی					
	- رویکرد اداری و دولتی به سازمانها و صندوقها	- عدم تفکیک نظام بازنشستگی از نظام بیمه بازنشستگی	- افزایش هزینه های درمانی و تحمیل هزینه به صندوقها	- درآمد سرانه پائین						
			- قدمت قوانین و مقررات	- کوچک شدن کیک اقتصاد						
				- کوچک شدن کیک بودجه عمومی						

**صندوقهای
بازنشستگی
حتی قبل از
جنگ هم
چالش و
ابرچالش
کشور محسوب
می شدند**

اثرات نامساعد شرایط پر مخاطره و بحرانی (جنگ و پسا جنگ) بر چرخه پایداری مالی سازمان ها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی

مصادیقی از پدیده های متحده و تاب آوری نهادهای بیمه گر اجتماعی :

انقلاب سال ۱۳۵۷ تعطیلی کارخانجات و اعتصابات

پاکسازی های بعد از انقلاب (اخراج و یا بازنشستگی زودرس اجباری)

**انقلاب فرهنگی (سال ۱۳۵۹) و انقلابات فرهنگی ادواری بویژه در دولتهای
نهم ، دهم و سیزدهم**

دفاع مقدس و جنگ ۸ ساله

**تامین هزینه های جنگ (استفاده از ذخایر بیمه ای صندوقهای دولتی و
برداشت از ذخایر بیمه ای صندوقهای ارتش و کشوری ، استقراض ۵ میلیارد
تومان از سازمان تامین اجتماعی)**

**بازسازی مناطق جنگ زده (بیمارستانها ، درمانگاه ها و مراکز اداری مستقر
در مناطق جنگ زده)**

مصادیقی از پدیده های متحده و تاب آوری نهادهای بیمه گر اجتماعی :

طرح های تعدیل نیروهای انسانی دولت (قانون بازنشستگی و بازخریدی کارکنان دولت مصوب سال ۱۳۶۵ و قانون نحوه تعدیل نیروی انسانی دستگاههای دولتی مصوب سال ۱۳۶۶)

پاکسازی های ادواری در آغاز دولتها (به طور مثال طرح بازنشستگی با ارفاق ۵ سال در اواخر دولت دهم)

نوسازی و بازسازی صنایع و مشاغل سخت و زیان آور

واگذاری تصدی های دولتی، برون سپاری و خصوصی سازی

حوادث طبیعی و انسان ساز (زلزله های منجیل ، بم و سرپل ذهاب ، سیل پل دختر ، پلاسکو ، متروپل اهواز ، سانجی، اسکله بندر شهید رجایی و...)

تحریم ها ، حصر اقتصادی ، عدم تولید و انباشت سرمایه ، تورم های بالا، مزمین و سنواتی و کاهش شدید ارزش پول ملی بویژه در دولتهای ۱۱ تا ۱۴

مصادیقی از پدیده های متحده و تاب آوری نهادهای بیمه گر اجتماعی :

طرح تحول سلامت و تحمیل هزینه های آن به سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی بویژه سازمان تامین اجتماعی

کرونا و اثرات آن در حوزه های مختلف اقتصادی ، اجتماعی و محیط کسب و کار
جنگ ۱۲ روزه و اثرات و تبعات مخرب آن

شرایط بی ثباتی ، عدم قطعیت ، بلاتکلیفی ، تعلیق و عدم تصمیم گیری (عدم اعلام تصمیمات) ، عدم اطمینان ، ابهام و نگرانی و... در شرایط پساجنگ یا بینا جنگ

هر کدام از این پدیده ها بر تنظیم ورودی ها و خروجی ها ، تعادل منابع و مصارف ، پایداری مالی و تاب آوری سازمان ها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی و بویژه سازمان تامین اجتماعی اثرات منفی داشته و دارند و بایستی برای مدیریت آنها تمهیدات و برنامه های سیاستی صیانتی ، جبرانی ، ترمیمی و حمایتی لازم و متناسب پیش بینی می شد یا بشود .

حمایت از آحاد جامعه بویژه بیمه شدگان و بازنشستگان وظیفه حاکمیت و دولت در شرایط پیشا جنگ ، جنگ و پسا جنگ

در کتاب اصول کافی آمده ، که حضرت امام
صادق (ع) از حضرت پیامبر اکرم (ص) نقل فرموده است که :

اذکر الله الوالی من بعدی علی امتی، الا یرحم علی جماعه المسلمین، فاجل کبیرهم، و رحم
ضعیفهم... و **لم یفقرهم فیکفرهم**، و لم یغلق بابہ دونهم فیاکل قویهم ضعیفهم

از کسانی که پس از من بر مسلمانان حکومت می کنند می خواهم که خدا را در نظر داشته
باشند، تا مبادا با توده های مسلمان نامهربانی کنند. باید سالخوردگان را محترم شمارند،
و با ناتوانان رفت ورزنند... **و باید مردم را به فقر و محرومیت دچار نسازند تا از دین
بیرونشان سازند.** و باید در را به روی مردم (و شکایتها و درد گزاریهای مردم) نبندند تا
توانگران، ناتوانان را ببلعند

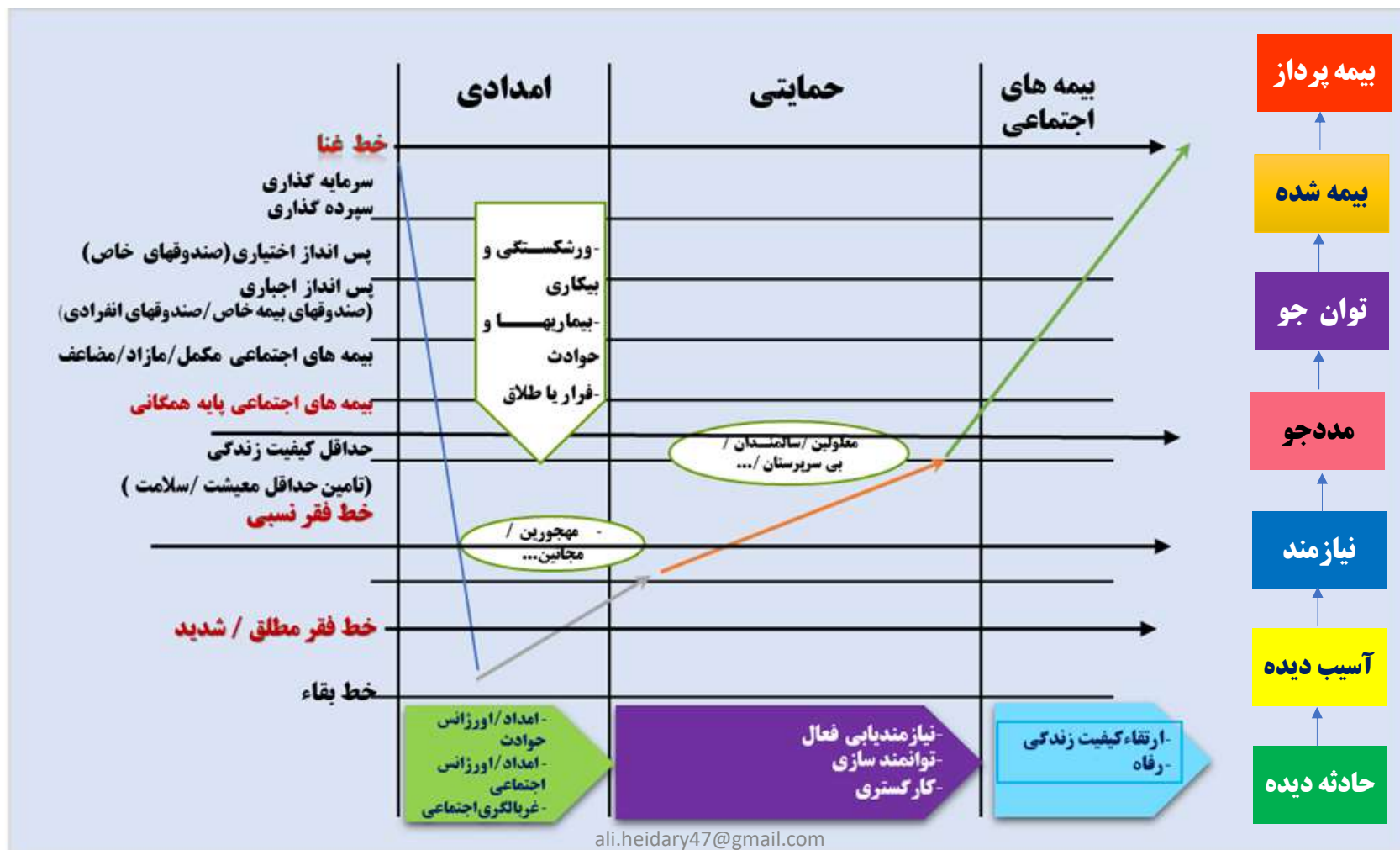
حمایت از آحاد جامعه بویژه بیمه شدگان و بازنشستگان وظیفه حاکمیت و دولت در شرایط پیشا جنگ ، جنگ و پسا جنگ

شاهنامه ، داستان بهرام گور:

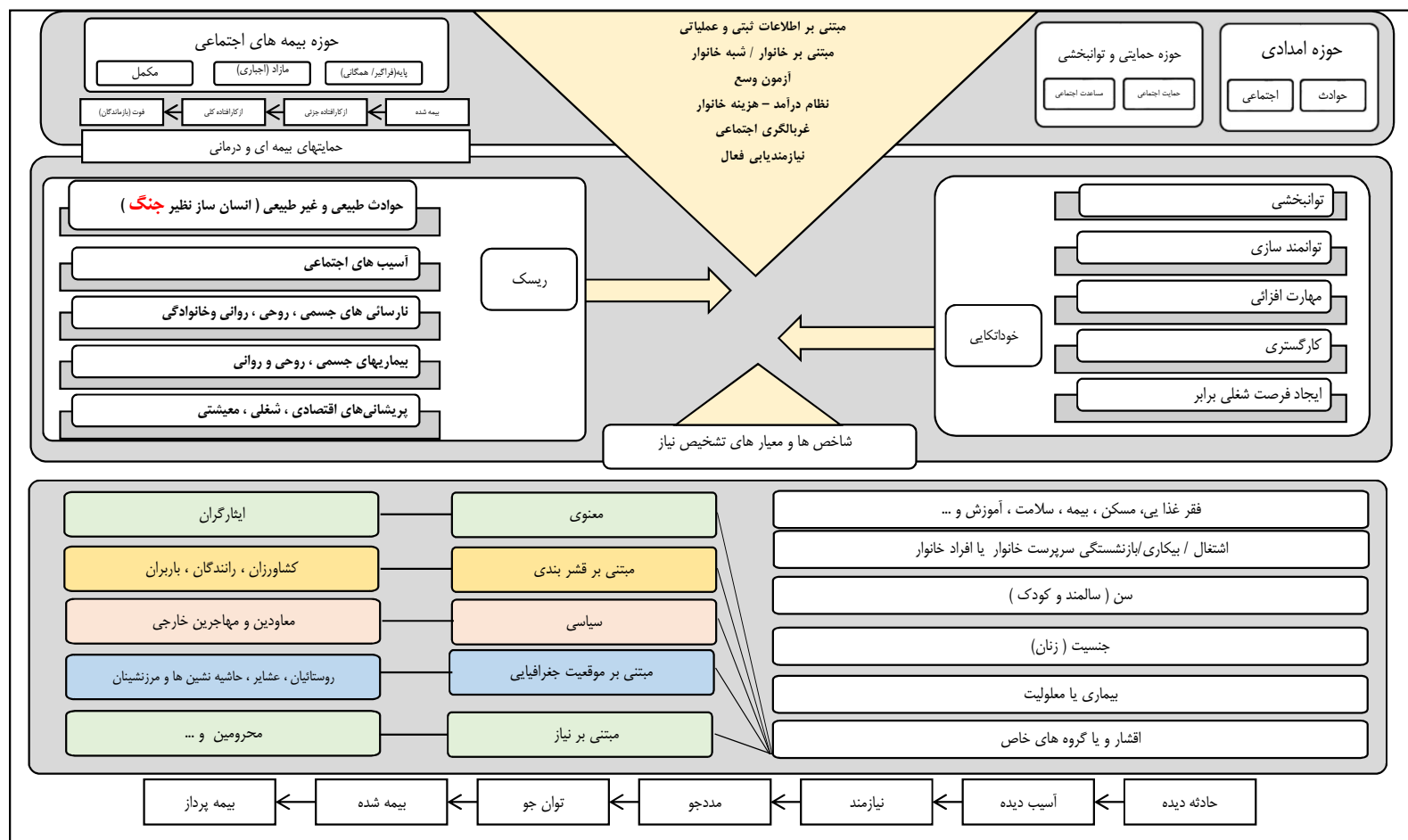
کسی را که پوشیده دارد نیاز
که از بد همی دیر یابد جواز
همان نیز پیری که بیکار گشت
به چشم گرانمایگان خوار گشت
دگر هرک چیزیش بود و بخورد
کنون ماند با درد و با باد سرد
کسی را که نامست و دینار نیست
به بازارگانی کسش یار نیست
دگر کودکانی که بینی یتیم
پدر مرده و مانده بی زر و سیم

زنانی که بی شوی و بی پوشش اند
که کاری ندانند و بی کوشش اند
بریشان ببخش این همه خواسته
برافروز جان و روان کاسته
تو با آنک رفتی سوی گنج باد
همه داد و پرهیزگاریت باد
نهان کرده دینار فرشیدورد
بدو مان همی تا نماند به درد
مر او را چه دینار و گوهر چه خاک
چو بایست کردن همی در مفاک

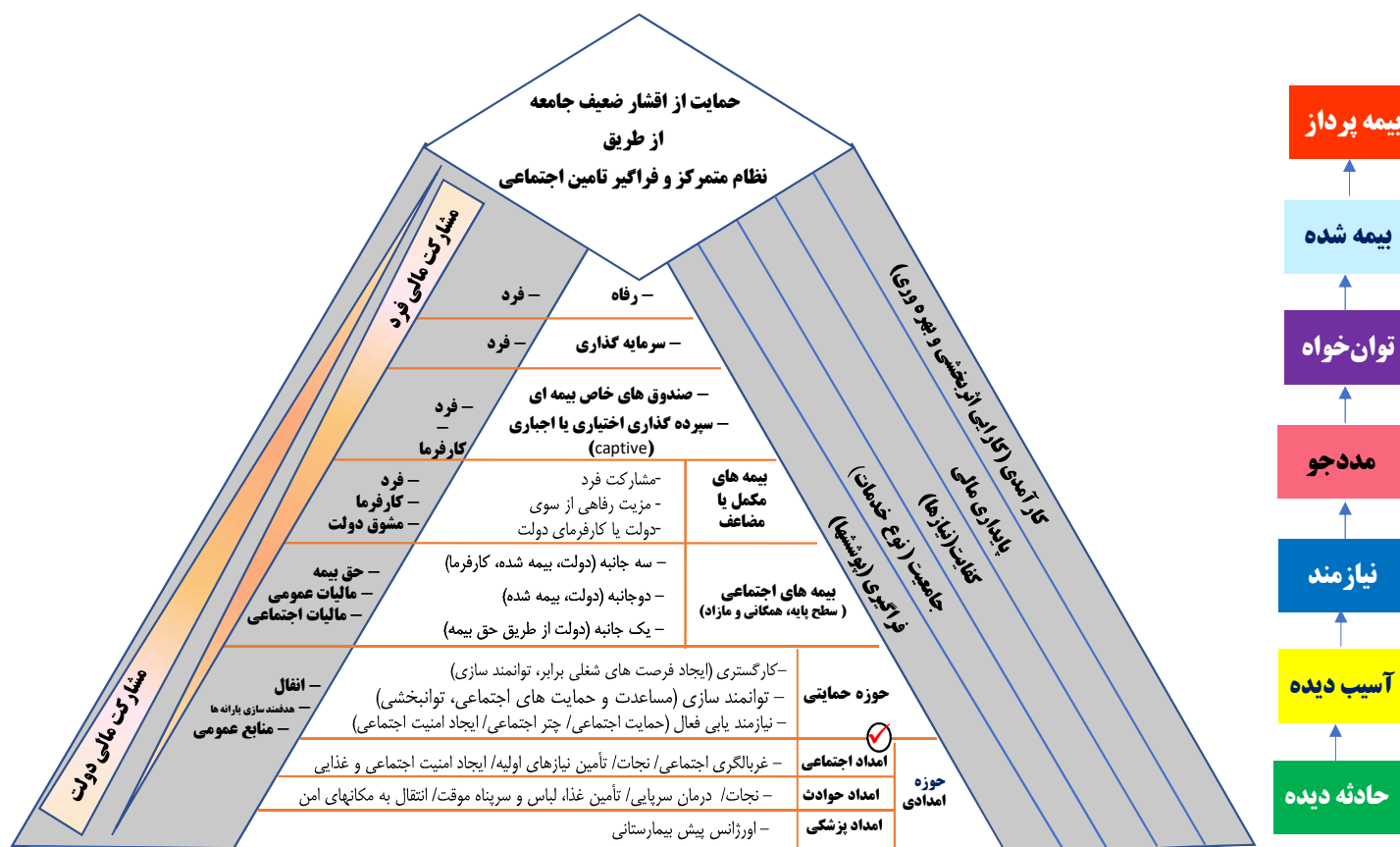
جانمایی و مسیر حرکتی آحاد مردم در قلمروهای مختلف نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی

نقش و کارکرد ارزیابی آزمون وسع (سنجش میزان استطاعت و استحقاق افراد و خانوار ها) در شکل دهی نظام هوشمند و هدفمند تامین اجتماعی

شمای کلی نظام متمرکز، چند لایه و فراگیر تامین اجتماعی

متن سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی

بسم الله الرحمن الرحيم

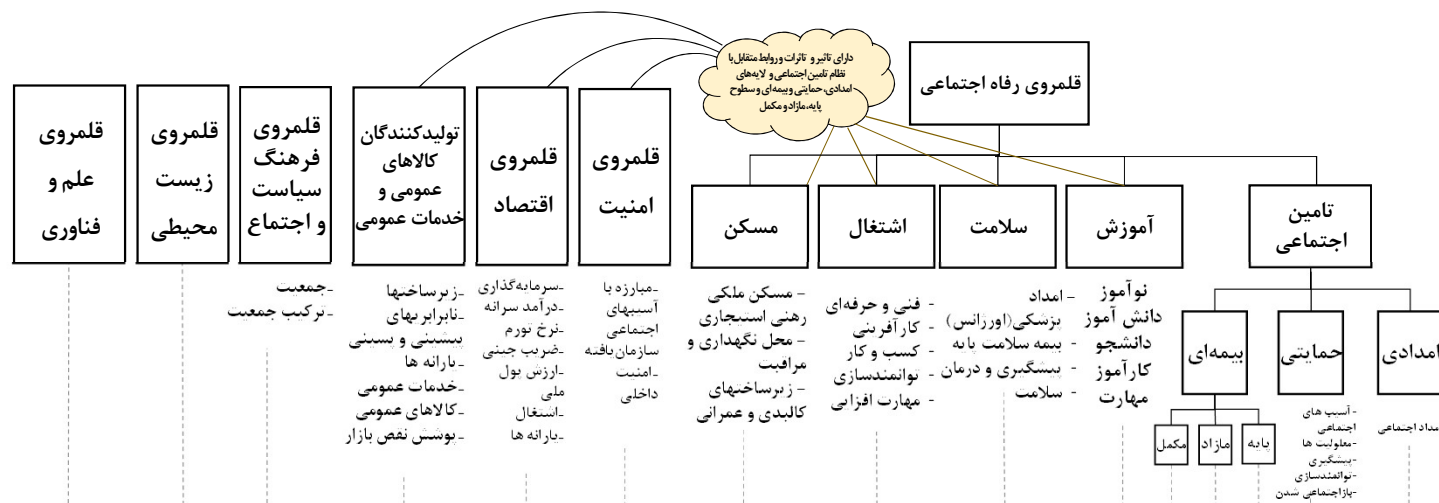
سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی

ایجاد رفاه عمومی، بر طرف ساختن فقر و محرومیت، حمایت از اقشار و گروه‌های هدف خدمات اجتماعی از جمله بی‌سرپرستان، از کارافتادگان، معلولان و سالمندان و آنچه از اهداف رفاه و تأمین اجتماعی که در اصول ۳، ۲۱، ۲۸، ۲۹، ۳۱ و ۴۳ قانون اساسی آمده است، اقتضاء می‌کند نظامی کارآمد، توانمندساز، عدالت‌بنیان، کرامت‌بخش و جامع برای تأمین اجتماعی همگان که برگرفته از الگوهای اسلامی-ایرانی و مبتنی بر نظام اداری کارآمد، حذف تشکیلات غیر ضرور و رفع تبعیض‌های ناروا و بهره‌گیری از مشارکت‌های مردمی باشد، طراحی و اجرا شود و ترتیبات زیر در آن رعایت گردد:

- ۱- استقرار نظام تأمین اجتماعی به صورت جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد، فراگیر و چندلایه.
- ۲- ایجاد یک ساز و کار تخصصی و فرابخشی به منظور حفظ انتظام و انسجام امور مربوط، لایه‌بندی و سطح‌بندی خدمات، ایجاد وحدت رویه، اعمال نظارت راهبردی در تکوین و فعالیت سازمانها و صندوق‌ها و نهادهای فعال در قلمروهای امدادی، حمایتی و بیمه‌ای و شکل‌دهی پایگاه اطلاعات، با رعایت ملاحظات امنیتی مربوط به نیروهای مسلح و دستگاههای امنیتی کشور.
- ۳- پایبندی به حقوق و رعایت تعهدات بین نسلی و عدم تحمیل طرح‌های فاقد تضمین مالی بین نسلی، تأمین منابع پایدار، رعایت محاسبات بیمه‌ای و تعادل بین منابع و مصارف و حفظ و ارتقاء ارزش ذخایر سازمانها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی به عنوان اموال متعلق حق مردم با تأکید بر امانت‌داری، امنیت، سودآوری و شفافیت با ایجاد ساز و کار لازم.
- ۴- اصلاح قوانین، ساختارها و تشکیلات سازمانها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی در جهت تأمین عدالت و یکسان‌سازی قواعد و مقررات بیمه‌ای و جلوگیری از ایجاد و انباشت بدهی‌های دولت و رعایت قواعد بیمه‌ای و تأمین بار مالی تضمین شده و بین نسلی.
- ۵- لایه‌بندی امور امدادی، حمایتی و بیمه‌ای و سطح‌بندی خدمات با رویکرد فعال دولت بر اساس وسع و استحقاق، به ترتیب ذیل:
 - ۵-۱- امور امدادی از محل پوشش بیمه‌ای، مشارکت‌های مردمی و مساعدت دولت.
 - ۵-۲- امور حمایتی با هدف رفع فقر و آسیب اجتماعی و تضمین سطح پایه خدمات از محل منابع دولتی، عمومی و مردمی.
 - ۵-۳- امور بیمه پایه برای آحاد جامعه متناسب با وضع آنان از محل حق بیمه سهم بیمه‌شدگان، کارفرمایان و دولت.
 - ۵-۴- امور بیمه‌های مازاد و تکمیلی از محل مشارکت بیمه‌شدگان و کارفرمایان با مشوق‌های مالیاتی و پشتیبانی حقوقی دولت در فضای رقابتی.
 - ۵-۵- حفظ قدرت خرید اقشار ضعیف جامعه از طریق متناسب‌سازی مزد شاغلین، مستمری بازنشستگان و مقرری بیکاران.
 - ۵-۶- اعمال رویکرد مناسب برای زدودن جلوه‌های آشکار فقر و آسیب اجتماعی از محلات کم‌برخوردار شهری و مناطق روستایی و عشایری.
- ۶- بسط و تأمین عدالت اجتماعی، کاهش فاصله طبقاتی با هدفمندسازی یارانه‌ها، دسترسی آحاد جامعه به خدمات تأمین اجتماعی، توانمندسازی، کارآفرینی و رفع تبعیض‌های ناروا در بهره‌مندی از منابع عمومی.
- ۷- استقرار نظام ملی احسان و نیکوکاری و ایجاد پیوند میان ظرفیت‌های مردمی و دستگاههای موظف.
- ۸- ارائه خدمات لازم به منظور تحکیم نهاد خانواده و فرزندآوری.
- ۹- الزام به تهیه پیوست تأمین اجتماعی برای طرح‌ها و برنامه‌های کلان کشور.

ali.heidary47@gmail.com

تبیین حیطه عمل و دامنه اثر سیاستهای کلی تامین اجتماعی

- تلاش در جهت رفع نا برابری‌های پیشینی و پسینی
- پیشگیری و جلوگیری از عوارض، تبعات و پیامدهای منفی طرح‌ها و برنامه‌های کلان کشور بر کیفیت زندگی آحاد مردم و بویژه اقشار ضعیف جامعه
- نیازسنجی و اولویت بندی اقشار و گروه‌های هدف طرح‌های حمایتی در حوزه‌های سلامت، آموزش، اشتغال و مسکن و همکاری و تشریک مساعی با متولیان ذیربط

- ایجاد فراگیری، جامعیت، کفایت، پایداری مالی و کارآمدی لایه‌ها و سطوح مختلف نظام تامین اجتماعی همگانی و چند لایه
- تنظیم گری و ایجاد وحدت رویه و استانداردسازی و اعمال نظارت راهبردی و عالیه بر تکوین و فعالیت
- تضمین حداقل‌ها برای اقشار ضعیف جامعه
- سامانه، پایگاه، پنجره واحد خدمت و پرونده الکترونیک رفاه و تامین اجتماعی

ali.heidary47@gmail.com

دستگاه‌های موظف	- حاکمیتی: ✓ قوه قضائیه ✓ نیروهای مسلح ✓ نهادهای و بنیادها
ظرفیتهای مردمی (غیردولتی)	- دولتی - عمومی - عمومی غیردولتی - مردمی - شرعی، مذهبی و دینی - موقوفات - خیریه‌ها - آستانهای مقدسه و بقاع متبرکه - تعاونی - خصوصی

آسیب شناسی وضع موجود

تفوق رویکردهای امنیتی ، نظامی و سیاسی بر حوزه پدافند غیر عامل و عدم وجود پدافند اجتماعی
تعدد و تکثر نهادهای امدادی و حمایتی و تکرار و تداخل ، موازی کاری و فعالیتهای همپوشان و
مضاعف و عدم تقسیم کار معین بین آنها
تفوق فعالیتهای اقتصادی ، تجاری و انتفاعی بر فعالیتهای حمایتی نهادها و بنیادهایی که از اساس
برای امور حمایتی ایجاد شده اند
اتکاء غالب نهادهای حاکمیتی به منابع عمومی و بودجه های دولتی و عدم یکپارچگی در
سیاستگذاری ، برنامه ریزی و تخصیص منابع آنها
چند پارگی ساختاری میان بخشهای مختلف حوزه تامین اجتماعی و عدم انتظام و انسجام امور
مداخله بخشهای نظامی و حاکمیتی در حوزه های امدادی و حمایتی
خارج شدن بسیاری از نهادهای امدادی ، حمایتی و بیمه ای از فلسفه وجودی اولیه و اصول و قواعد
مربوطه
فقدان نظام جامع ، فراگیر و چندلایه تامین اجتماعی
فقدان نظام ملی احسان و نیکوکاری برای ایجاد پیوند بین ظرفیتهای مردمی و دولتی و حاکمیتی

راهکارهای ارتقاء تاب آوری نهادی صندوقهای بازنشستگی مبتنی بر سیاستهای کلی تامین اجتماعی

- با توجه به شرایط عصری و اقتضائات روز کشور و بر مبنای اصول اقتصاد سیاسی و با عنایت به مضایق و محدودیت های موجود، بایستی از راهکارهای مبتنی بر پایداریسازی و ارتقاء تاب آوری و مقاوم سازی سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی بر اساس ترتیب و توالی منطقی مندرج در سیاستهای کلی تامین اجتماعی اقدام نمود:
- طراحی و اجرای نظام چندلایه تامین اجتماعی (لایه های امدادی ، حمایتی و بیمه ای) و سطح بندی لایه بیمه ای (پایه ، مازاد و مکمل) **بندهای ۱ و ۵**
- ایجاد فراگیری پوشش ها و خدمات امدادی ، حمایتی و بیمه ای پایه و ایجاد فضای رقابتی در لایه های مازاد و مکمل **بندهای ۱ و ۵**
- ایجاد نهاد تنظیم گر مستقل ، تخصصی و فرابخشی **بند ۲**
- ایجاد سامانه ، پایگاه اطلاعات ، پنجره واحد خدمات و پرونده الکترونیک براساس خانوار با کد ملی ، کد پستی و کد شغلی (نوع فعالیت و درآمد یا حالت شغلی) **بند ۲**
- اصلاح نحوه اداره نهادهای بیمه گر اجتماعی بر اساس حکمرانی مطلوب و چندجانبه گرایی ، حاکمیت اصول ، قواعد و محاسبات بیمه ای و عدم تحمیلات غیر بیمه ای و اصلاح نحوه اندوخته گذاری **بند ۳**

راهکارهای ارتقاء تاب آوری نهادی صندوقهای بازنشستگی مبتنی بر سیاستهای کلی تامین اجتماعی

- اصلاح قوانین ، ساختارها و تشکیلات سازمانها و صندوقهای بیمه گر اجتماعی در جهت انطباق با سیاستهای کلی تامین اجتماعی **بند ۴**
- عزم و اراده جدی دولت در پرداخت حق بیمه های جاری سهم دولت و بازپرداخت بدهیهای معوقه و سنواتی دولت بصورت نقد و یا با سهام و اموال زود بازده **بند ۴**
- اعمال رویکرد فعال دولت ، اعمال ارزیابی وسع و پیاده سازی متناسب سازی مزد ، مستمری و مقرری و اجرای طرح های اجتماع محور در محلات شهری و مناطق روستایی و عشایری **بند ۵**
- هدفمندی یارانه های اجتماعی ، ایجاد دسترسی همگانی به خدمات تامین اجتماعی و توانمندسازی و ایجاد اشتغال حمایتی و بازاجتماعی سازی مبتلایان فقر و آسیب اجتماعی **بند ۶**
- استقرار نظام جامع ملی احسان و نیکوکاری **بند ۷**
- کمک به تحکیم نهاد خانواده و فرزندآوری **بند ۸**
- الزام به تهیه پیوست تامین اجتماعی برای طرحها و برنامه های کلان کشور و اثرسنجی آنها بر معیشت ، اشتغال و کیفیت زندگی مردم و بویژه اقشار ضعیف جامعه **بند ۹**

جمع بندی و نتیجه گیری :

دولت به موجب قانون اساسی، قانون ساختار نظام تامین اجتماعی و بویژه سیاستهای کلی تامین اجتماعی، مکلف است تا از آحاد مردم بویژه بیمه شدگان و بازنشستگان در مقابل آثار جنگ و پسا جنگ (تعلیق و بلا تکلیفی) حمایت کند و برای این امر در **کوتاه مدت** علاوه بر ارتقاء "**تاب آوری نهادی**" (**تقویت و حمایت از سازمانها و صندوقهای بازنشستگی**)، بایستی راهکارهای متناسبی را تمهید و تدارک نماید از جمله :

- ۱- ترمیم افزایش مستمری در میانه سال
- ۲ - افزایش کمک های غیر نقدی
- ۳- اعطای تسهیلات ارزان قیمت
- ۴- ارائه پوشش بیمه درمانی مازاد بر پایه با تامین حق بیمه از سوی دولت
- ۵- اعطای اعتبار خرید با تضمین دولت به پشتوانه مستمری
- ۶- تجدید نظر در خوشه بندی و دهک بندی یارانه ها
- ۷- افزایش مبنای بیمه پردازی کارکنان دولت و شمول مزایا و فوق العاده ها در محاسبه حق بیمه

جمع بندی و نتیجه گیری :

دولت به موجب قانون اساسی ، قانون ساختار نظام تامین اجتماعی و بویژه سیاستهای کلی تامین اجتماعی ، مکلف است تا از احاد مردم بویژه بیمه شدگان و بازنشستگان در مقابل آثار جنگ و پسا جنگ (تعلیق و بلا تکلیفی) حمایت کند و برای این امر در **دراز مدت** ، بایستی راهکارهای متناسبی را تمهید و تدارک نماید از جمله :

۱- طراحی و استقرار نظام چند لایه تامین اجتماعی مشتمل بر لایه های امدادی ، حمایتی و بیمه ای و چند سطحی در لایه بیمه ای آن مشتمل بر سطوح پایه ، مازاد و تکمیلی

۲- ارائه پوشش های بیمه مضاعف (مستمری دوم) در قالب سطوح مازاد و تکمیلی

۳- ارائه پوشش بیمه مراقبت های بلند مدت

۴- فراهم سازی امکان کسب اعتبار مالی بر اساس دارائیهای منقول و غیرمنقول راكد

۵- ارائه پوشش بیمه مستمری رهنی (بیمه عمر و سرمایه گذاری معکوس بر پایه املاک)

۶- ارائه پوشش بیمه تکمیلی خدمات رفاهی

در هر صورت و با هر رویکردی که به موضوع **"پدافند"** و **"تاب آوری"** نگاه کنیم اتفاقاتی که در جنگ ۱۲ روزه و پس از آن افتاد، نشان می دهد که باید به موضوع **"پدافند اجتماعی"** و **"تاب آوری اجتماعی"** توجه ویژه ای بشود به ویژه آنکه بهر تقدیر حوزه پدافند غیر عامل کشور به شدت نظامی، امنیتی و سیاسی و ایدئولوژیک شده است و شوربختانه کارکرد دفاع مدنی یا دفاع شهروندی نداشته است

با درس آموزی از آنچه که در جنگ ۱۲ روزه اتفاق افتاد و برای تحقق **"پدافند اجتماعی"** و **"تاب آوری اجتماعی"** در قلمروی **"تامین اجتماعی" (امدادی، حمایتی و بیمه ای)** دو راهکار پیشنهاد می گردد که اتفاقاً در اسناد و احکام بالا دستی (به ویژه سیاستهای کلی تامین اجتماعی ابلاغی ۲۱ فروردین ۱۴۰۱) هم وجود داشته و دولت مکلف به تحقق آنها بوده است:

در حوزه امداد و حمایت: شکل دهی "سازمان مردمی احسان و نیکو کاری" به عنوان یک سازمان مردم پایه واقعی و به مثابه یک **"جمعیت دفاع مدنی"** وفق بند ۷ سیاستهای کلی تامین اجتماعی

در حوزه بیمه های اجتماعی: شکل دهی "نظام جامع، فراگیر و چندلایه تامین اجتماعی" مشتمل بر لایه های امدادی، حمایتی و بیمه ای و سطوح پایه، مازاد و مکمل وفق بندهای ۱ و ۵ سیاستهای کلی تامین اجتماعی